

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗА ДОПОМОГОЮ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕО- МАТЕРІАЛІВ (TED-talks)

***Анотація.** У статті визначено поняття компетентності в аудіюванні, її структуру, етапи її формування. Розглянуто особливості формування англомовної компетентності в аудіюванні учнів старших класів. Представлено авторську методику формування КА з використанням автентичних відео-матеріалів (TED-talks). Вправи та завдання побудовані за структурою, що є важливою при роботі з аудіотекстом, з використанням трьох послідовних етапів: дотекстовий, текстовий і післятекстовий.*

***Ключові слова:** аудіювання, компетентність в аудіюванні, автентичні матеріали, TED-talks, учні старших класів.*

***Abstract.** The competence approach reflects the type of educational content, which is not reduced to a psychological-oriented component, but includes a holistic experience of solving life problems, performing key functions, social roles, the manifestation of competencies. Competence approach in education in contrast to the concept of «knowledge acquisition» involves the development of students' skills that allow them to act effectively in future situations of professional, personal and social life.*

The article defines the concept of competence in listening, its structure, stages of its formation. Listening comprehension competence is an important part of seniors' language competence. It is important for teachers to find effective strategies for presenting audio input in order to help students develop listening strategies and take the maximum advantage of language learning opportunities. Learning activities of seniors should be organized in such a way as to promote the development of thinking, memory and attention. The teacher in

the educational process should take into account the characteristics and interests of students and create space for their own mental and social activity. For this age it is important to ensure partnership and cooperation in the learning process, the teacher's passion for his own subject.

The peculiarities of the formation of English language competence in listening of high school students are considered. The author's method of formation of KA using authentic video materials (TED-talks) is presented. Exercises and tasks are built according to the structure that is important when working with audio text, using three successive stages: pre-text, text and post-text.

Keywords: *listening, listening competence, authentic materials, TED-talks, high school students.*

Актуальність теми. Основу спілкування, з якої починається процес оволодіння іноземною мовою, становить аудіювання, а саме сприйняття і розуміння іноземної мови на слух. Зважаючи на це, нормативні освітні документи однією із вимог до навчання мови ставлять оволодіння учнями компетентністю в аудіюванні, формування якої здійснюється, насамперед, завдяки використанню автентичних аудіоматеріалів.

З розвитком новітніх технологій доступними стали різноманітні автентичні аудіотексти, які можна перетворити на засоби навчання, цікаві учням. Якщо ми говоримо про старші класи, то для них одним із засобів можуть стати відео TED-talks, які є надзвичайно популярними серед сучасної молоді. Раніше TED-talks зосереджувалися на технологіях і дизайні. Пізніше компанія розширила свою перспективу, включивши розмови на багато наукових, культурних, політичних, гуманітарних і академічних тем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Компетентність в аудіюванні, її складові та етапи її формування в методичній науці вивчена досить ґрунтовно, про що свідчать численні праці зарубіжних науковців: Дж. Хармера, Л. Лієра, М. Перді, А. Волвіна та ін., у яких звернено увагу на важливість аудіювання у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності.

Загалом, аналіз літератури засвідчує достатній рівень вивчення теми, зокрема єдність методистів щодо поняття компетентність

в аудіюванні, її структури, етапів її формування, психологічних та фізіологічних основ формування цієї компетентності. Тому ці аспекти стануть основою теоретичної частини дипломної роботи. Не вивченими до кінця залишаються способи формування КА, а також засоби навчання, які при цьому можна використовувати. Чимало науковців звертають увагу на необхідність поряд із традиційними методами та засобами використовувати новітні, інтерактивні задля привернення уваги учнів, підвищення інтересу до навчання тощо. Більшість методистів підкреслюють важливість використання автентичних матеріалів як засобів формування КА (А. Мартінез, А. Волвін, О. Бігич та ін.).

Оскільки наукових досліджень, присвячених не лише опису методики використання, але й апробації ефективності використання автентичних відео-матеріалів TED-talks в процесі формування КА на сьогодні немає, то це підтверджує актуальність обраної теми.

Мета статті – дослідити особливості формування англомовної компетентності в аудіюванні учнів старших класів середньої школи за допомогою автентичних відео-матеріалів (TED-talks).

Компетентність в аудіюванні (КА) – це здатність слухати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і типів з різним рівнем розуміння змісту в умовах прямого та непрямого спілкування [1, с. 19].

КА передбачає набуття певного комплексу умінь, навичок, знань і комунікативних навичок і ґрунтується на їх складній та динамічній взаємодії.

Згідно з основними рівнями розуміння (розуміння плану значення або мовне розуміння та розуміння плану смислу, або надмовне розуміння) [4, с. 120], можна визначити основні етапи формування навичок аудіювання: сприйняття інформації на рівні фрази (речення), сприйняття інформації на рівні епізоду (прослуховування кількох речень) та найвищий етап сприйняття – на рівні тексту.

Н. Дячук визначає: «У процесі організації прослуховування аудіотексту українські та зарубіжні дослідники радять використовувати наступні етапи: підготовчий етап або етап до прослуховування (prelistening), безпосереднє прослуховування аудіотексту (listening) та виконання завдань після прослуховування (post-listeningtasks)» [2, с. 31]. Дійсно, аналіз праць засвідчує, що

зарубіжні й українські науковці використовують саме ці етапи для формування КА.

Оскільки основним засобом нашої методики стали відео-матеріали TED-talks, то вправи та завдання побудовані за структурою, що є важливою при роботі з аудіотекстом. Робота з аудіотекстом включає 3 послідовні етапи: дотекстовий (pre-listening), текстовий (while-listening) і післятекстовий (post-listening).

Етап pre-listening у розробленій нами методиці відображає мотиваційно-цільовий аспект діяльності. Він пов'язаний із постановкою певних завдань, які мають бути вирішені у процесі прослуховування тексту. Завдання, яке дається до прослуховування тексту, організує розумову діяльність, увагу, запам'ятовування у процесі слухання. Якщо в завданні міститься вказівка на те, з якою метою виконується аудіювання (тобто на те, як отримана інформація буде використана надалі), це допомагає звернути увагу учнів на підготовку до іншого виду діяльності, створює певну установку, стимулює післядовільну увагу. Саме цей вид уваги забезпечує оптимальні умови сприйняття мови. Важливо також, щоб установка на прослуховування звертала увагу на зміст повідомлення, а не його мовну форму. Тому завдання даного етапу – створити ситуацію дефіциту інформації – ситуацію потреби у отриманні певної інформації з певною метою, сформувати установку на прослуховування. Наявність установки стимулює активізацію розумових процесів, звертає увагу на певні об'єкти, цим забезпечуючи селективність сприйняття.

Етап while-listening повинен бути логічним продовженням попереднього та забезпечувати уважне та свідоме прослуховування, засноване на аналітико-синтетичній обробці інформації, що надходить, співвіднесенні її з наявною установкою. Завданням цього етапу мовних завдань є поступове нарощування навичок та умінь у трьох видах аудіювання, що забезпечують смислове сприйняття мови. На цьому етапі також формуються вміння долати різні труднощі та активно досягати розуміння тексту. Навчання прослуховування тексту має також включати і навчання певним засобам письмової фіксації матеріалу, що сприймається, які використовуються в умовах природного спілкування та практичної

діяльності.

Етап *post-listening* – третій компонент мовних завдань – може бути як вербальним, і не вербальним. Якщо раніше йому приписувалася тільки контролююча роль, то тепер дії учня, що йдуть за прослуховуванням повідомлення, розглядаються не тільки як спосіб виявити своє розуміння прослуханого, а й як природна комунікативна реакція (*feedback*), взаємно важлива як для того, хто говорить, так і для слухача. Дії, що виконуються після прослуховування, можуть носити характер передачі повідомлення, аналізу змісту, його оцінки, доповнення, створення малюнку тощо. Зміст цього компонента завдань тісно пов'язані з характером завдання, що стояв перед учнем до прослуховування і використовуваної на етапі прослуховування стратегії аудіювання.

Отже, нижче ми розглянемо безпосередньо побудовані на цих етапах завдання для формування англomовної компетентності в аудіюванні учнів 11 класу засобами відео-матеріалів *TED-talks*. Система включає завдання на розвиток фонетичних навичок аудіювання, завдання на розвиток лексичних навичок аудіювання, завдання на розвиток граматичних навичок аудіювання, завдання на розвиток оперативної пам'яті, завдання на розвиток мовної припущення і ймовірнісного прогнозування, завдання на розвиток уваги. Всі перелічені завдання поділяються на три типи: підготовчі (орієнтуючі), мовні та контролюючі. Такі завдання можна подавати, наприклад, на підсумковому уроці з кожної теми або як домашнє завдання, як спосіб стимулювання учнів до вивчення теми та англійської мови загалом тощо.

TED-talk 1. “In the age of AI art, what can originality look like?” (https://www.ted.com/talks/eileen_isagon_skyers_in_the_age_of_ai_art_what_can_originality_look_like)

Pre-listening:

1. Do you know something about AI? Do you think AI is good or bad for our world? Why? Do we need to be competitive in the age of AI? What spheres, on your opinion, will be always human's and wouldn't be competed by AI? Do you think that art and creation are among those spheres?

2. Look at the pieces of art and say what you see. Do you like those pieces? Do you think they are created by human or by AI? Why?

Looking at those attributes say, is there a possibility that there won't be a need for human's art and creation because of AI in the future? Why?

3. Pay attention to the words in the table down below. Then look at the definitions given in it and try to guess the right definition for each of the highlighted words.

AI	the ability to think independently and creatively
originality	a computer system modeled on the human brain and nervous system.
imagery	the use of the imagination or original ideas, especially in the production of an artistic work
creativity	the theory and development of computer systems able to perform tasks that normally require human intelligence, such as visual perception, speech recognition, decision-making, and translation between languages.
neural network	visually descriptive or figurative language, especially in a literary work

While-listening:

1. Listen to the TED-talk "In the age of AI art, what can originality look like?" and find the words we've been discussing. Check that you have correctly identified the meaning of the words in the table. Make a sentence with each of those words.

2. Listen to the talk again and answer the following questions:

What most of people imagine when they think about AI's art?

What piece of arts can AI produce now?

What pessimists and optimists think about AI's art?

What can people do in the age of AI's art?

In the age of AI's art, what can originality look like?

3. Listen to the talk again and make a plan for it.

4. Say what is the main idea, the main message of the talk? Do you agree or disagree with it?

Post-listening:

Imagine that you are an artist (a writer, a musician) of the future. Say what you are doing to be original, creative and not be overdone by AI?

TED-talk 2. "The power of multilingualism in education"
(https://www.ted.com/talks/megan_alubicki_flick_the_power_of_

multilingualism_in_education)

Pre-listening:

1. What is the role of foreign language in the modern world? Is it a necessity to know foreign language today?

2. Look at the words and try to distinguish their meaning. Try to guess the theme of a TED-talk we are going to listen today

multilingualism, multilingual, multiple languages, linguistic diverse fellowship

While-listening:

1. Listen to the TED-talk. Looking at the previous words tell what is the plot of it.

2. Listen to the talk again and answer the following questions:

What is multilingualism?

Where it can be found?

What is the role of multilingualism in education?

3. Listen to the talk again and say what new facts have you learned?

Post-listening:

Work in pairs. Imagine that you speak English fluently, and with your mother-tongue and maybe other languages that you know it makes you a multilingual person. So you attend to get into university, but there is only one place left. You are in a competition with another student, who is NOT a multilingual person. Prove your advantage to the rector.

TED-talk 3. “Where did English come from?” (https://www.ted.com/talks/claire_bowern_where_did_english_come_from)

Pre-listening:

1. Do you like history? Do you think that learning a language should involve learning its history? Why?

2. Look at the pictures and name them. Try to guess the plot of a TED-talk we are going to listen today.

While-listening:

1. Listen to the TED-talk and tell what the picture does not fit the plot.

2. Listen to the TED-talk again and make a plan for it.

3. Listen to the TED-talk again and answer the following questions:

Where did English come from?

What changes has English undergone over time?

Why should we investigate those changes?

How can we determine the origin of the word in English?

Post-listening:

Work in pairs. Create a dialogue between the different languages (for example, French and English, German and English etc.). Say when did you meet, why, how was your interaction and what new words in English it resulted.

TED-talk 4. “The secrets of learning a new language” (https://www.ted.com/talks/lydia_machova_the_secrets_of_learning_a_new_language)

Pre-listening:

Answer the following questions:

Have you some secrets that help you to learn a new language?

Do you know any polyglots (people who speak multiple languages)?

Is it important to learn foreign languages? Why?

While-listening:

1. Listen to the TED-talk and create a title for it.
2. Listen to the talk again and make a plan for it.
3. Listen to the text again and write down main tips and advices for those, who wants to become a polyglot.

Post-listening:

Work in pairs. Create presentation to the TED-talk.

TED-talk 5. “The new reality of fashion is digital” (https://www.ted.com/talks/gala_marija_vrbanic_the_new_reality_of_fashion_is_digital)

Pre-listening:

1. Do you like to get dressed? What types of clothes do you like the most? Do you think that clothes can show our personality?
2. Look at the picture and say what you see. What do you think today's TED-talk will be about?

While-listening:

1. Listen to the text and look at the words. Try to explain their meanings from context (in English). Check yourself in the dictionary

Word	Meaning
<i>digital</i>	
<i>leather</i>	
<i>fashion</i>	
<i>outfit</i>	
<i>metaverse</i>	

2. Listen to the text again and write down a plan for it.
3. Listen to the text again and try to reproduce it, looking at your plan.

Post-listening:

Imagine that you are a virtual-fashion designer. Paint some outfits and describe them. Tell why the customer needs them.

TED-talk 6. “How to write less but say more” (https://www.ted.com/talks/jim_vandehei_how_to_write_less_but_say_more)

Pre-listening:

1. Read the proverbs and explain it.

«We write to taste life twice, in the moment and in retrospect.» – Anaïs Nin

«One day I will find the right words, and they will be simple.» – Jack Kerouac, *The Dharma Bums*

«Words can be like X-rays if you use them properly - they’ll go through anything. You read and you’re pierced.» – Aldous Huxley, *Brave New World*.

2. What the emotions do you feel when you are reading a good text? Does it fascinate you? Do you like writing texts (for example, for your social medias)? Would you like to write texts that will fascinate others?

3. Try to guess what today’s TED-talk will be about.

While-listening:

1. Listen to the TED-talk and make a plan for it.
2. Listen to the TED-talk one more time and write down the advices on writing that keeps people’s attention.

Post-listening:

Create a text for your social media on a free topic, using the advices from the TED-talk.

TED-talk 7. “The best way to help is often just to listen” (https://www.ted.com/talks/sophie_andrews_the_best_way_to_help_is_often_just_to_listen)

Pre-listening:

1. Look at the following words and expressions and tell about your expectations from today’s listening:

act of listening

to listen without judgment

simple active listening

giving advice

to help someone in need

2. Make the sentences with these words and expressions.

While-listening:

1. Listen to the TED-talk and find the words we've been working with.
2. Listen to the TED-talk again and create a plan for it.
3. Listen to the TED-talk one more time and speak about its idea.

Post-listening:

Write a short essay "The best way to help is often just to listen"

TED-talk 8. "Why is it so hard to break a bad habit?" (https://www.ted.com/talks/ted_ed_why_is_it_so_hard_to_break_a_bad_habit)

Pre-listening:

1. Everyone has some habits, right? What habits do you have? Are they good or bad?
2. Look at the pictures and distinguish good habits from the bad ones. Why are they considered bad?

While-listening:

1. Listen to the TED-talk and find the habits we've been discussing.
2. Listen to the TED-talk again and answer the following questions:

What is a habit?

Why the bad habits happen?

What are behavior reward loops?

How to break a bad habit?

Post-listening:

Work in pairs. Choose one of the bad habits and make a plan for breaking it.

TED-talk 9. "Can you outsmart Fate and break her ancient curse?" (https://www.ted.com/talks/dan_finkel_can_you_outsmart_fate_and_break_her_ancient_curse)

Pre-listening:

1. Do you think there is fate or it all depends on the person? Prove your opinion.
2. Can you remember the situations from the real life or from films when people couldn't choose their life journey, because something more powerful controlled their destinies?

While-listening:

1. Listen to the TED-talk and look at the words. Try to explain their meanings from context (in English). Check yourself in the dictionary

Word	Meaning
<i>fate</i>	
<i>destiny</i>	
<i>to claim a soul</i>	
<i>to break a curse</i>	
<i>to outsmart</i>	

2. Listen to the TED-talk again and create a plan for it.
3. Listen to the TED-talk one more time and speak about its idea.

Post-listening:

Work in groups and explain the following situations. One group explains it as a fate, and another – as a choice of a person.

Situations:

A person died in a car crash, while all other passengers lived.

A girl married a boy without love and all their children were borned unhealth.

A boy wone won \$5 million in the lottery.

In a family all children are borned on the same date.

TED-talk 10. “Ethical dilemma: What makes life worth living?”
(https://www.ted.com/talks/douglas_maclean_ethical_dilemma_what_makes_life_worth_living)

Pre-listening:

1. Look at the following words and expressions and tell about your expectations from today’s listening:

worth living

to go extinct

species

preserving life

2. Make the sentences with these words and expressions.

While-listening:

1. Listen to the TED-talk and find the words we’ve been working with.
2. Listen to the TED-talk again and create a plan for it.
3. Listen to the TED-talk one more time and speak about its idea.

Post-listening:

Write a short essay “What makes life worth living?”

Висновки. Отже, розроблена нами методика формування компетентності в аудіюванні розрахована на учнів 11 класу та розроблена відповідно до особливостей роботи з автентичними

матеріалами, адже наші завдання основним засобом мають автентичні відеоматеріали TED-talks. Вправи та завдання побудовані на структурі, що важливо при роботі з текстом, зокрема аудіо текстом, за етапами: pre-listening, while-listening та post-listening. Всі перелічені завдання поділяються на три типи: підготовчі (орієнтуючі), мовні та контролюючі. Такі завдання можна подавати, наприклад, на підсумковому уроці з кожної теми або як домашнє завдання, як спосіб стимулювання учнів до вивчення теми та англійської мови загалом тощо.

Після роботи із запропонованими аудіотекстами передбачено, що учні не лише розвиватимуть свою компетентність в аудіюванні, а й такі наскрізні вміння як критичне мислення, вирішення проблем, творчість тощо.

Література:

1. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. *Іноземні мови*. 2012. № 2. С. 19-30.
2. Дячук Н. Методика формування іншомовної комунікативної компетентності школярів. *Наукові записки*. Серія: педагогіка. 2017. №4. С. 27-33.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. К.: Левінт, 2003. 273 с.
4. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник / С. Ю. Ніколаєва, О. Б. Бігич, Н. О. Бражник та ін. вид. 2е, випр. і переробл. К. : Ленвіт, 2002. 328 с.
5. Навчальна програма з іноземних мов. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf>